

mgyoe.com

SAMPLE BOOK

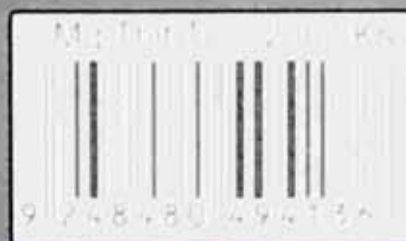
မေ့တောင် သစ် တည်

မော်ဒန်ကဗျာနှင့်ပတ်သက်၍

mgyoe.com

SAMPLE BOOK

Cover Design by Maung Day
www.maungday.blogspot.com

မော်ဒန်ကဗျာနှင့် ပတ်သက်၍

သရဖူ မဂ္ဂဇင်းတွင် ဖော်ပြခဲ့သော ဆောင်းပါးများ စုစည်းမှု

မောင်သစ်တည် (ပြသန်းတင့်)

နှစ်ကာလများ

အမှတ် ၁၀၄၊ အပေါ်ဆုံးထပ် (က)၊
အောင်ဇေယျလမ်း၊ အလုံမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖုန်း - ၀၉ ၂၅ ၄၈ ၄၈ ၀၄၈
e-mail: theras2001@gmail.com

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

မောင်သစ်တည်(မြသန်းတင့်)
 မော်ဒန်ကဗျာနှင့် ပတ်သက်၍
 ဒုတိယအကြိမ်၊ ဇူလိုင်၊ ၂၀၁၈(နှစ်ကာလများစာပေ)
 ပထမအကြိမ်၊ ဇန်နဝါရီ၊ ၂၀၀၃ (စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ)
 အုပ်ရေ - ၁၀၀၀
 တန်ဖိုး - ၂၀၀၀ ကျပ်

ထုတ်ဝေသူ ဦးစိန်ဝင်း၊ နှစ်ကာလများစာပေ (၀၀၇၄၄)၊ ၁၀၄၊ အပေါ်ဆုံးထပ် (က)၊
 အောင်ဇေယျလမ်း၊ အလုံမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။ အတွင်းနှင့် အစုံပုံနှိပ် ဦးအောင်ဇော်ထွန်း၊
 ပုံရိပ်ရှင် ပုံနှိပ်တိုက် (၀၀၈၃၆)၊ အမှတ် ၈၊ သိမ်ကြီးလမ်း၊ ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
 ကွန်ပျူတာစာစီ သရုပ်။ မျက်နှာစုံ၊ မောင်ဒေး၊ စာအုပ်ချုပ် ကိုမြင့်။

မာတိကာ

၁။ ကျောင်းဆရာ ကဗျာဆရာ	၇
၂။ ကဗျာဆရာနှင့် ဝေဝါးသော ပုံရိပ်	၁၈
၃။ ကျွန်တော့် ကဗျာရဲ့ အကြောင်းအရာ	၂၃
၄။ သိစိတ် ကဗျာနဲ့ မသိစိတ် ကဗျာ	၃၁
၅။ ဝေလငါးရဲ့ ဝမ်းဗိုက်	၃၉
၆။ ပြည်သူလူထု လူစုလူဝေးနှင့် ပရမ်းပတာအုပ်စု	၄၇
၇။ ကဗျာနဲ့ မိခင်ဘာသာစကား	၅၆
၈။ ကဗျာဆရာနှင့် စကားလုံးများ	၆၄
၉။ စိတ်ကူးထဲက ကဗျာကျောင်း	၇၃
၁၀။ မြို့ပြနဲ့ ကဗျာဆရာ	၈၀
၁၁။ ကဗျာဆရာရဲ့ ပြဿနာများ	၈၆

ကျောင်းဆရာ ကဗျာဆရာ

ရောဘတ်လိုဝဲကို ၁၉၁၇ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁ ရက်နေ့၊ အမေရိကန်ပြည်၊ မတ်ဆာချူးဆက်ပြည်နယ်၊ ဘော်စတန်မှာ မွေးပါတယ်။ ကင်ယွန် ကောလိပ်မှာ ပညာသင်ကြားခဲ့ပြီး ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်မှာ ဘုရင်ဂျီဘာသာကို ကူးပြောင်းခဲ့ပါတယ်။ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်အတွင်းတုန်းက လိုဝဲဟာ စစ်ကို ဆန့်ကျင် ကန့်ကွက်တဲ့အတွက် ထောင်သွင်း အကျဉ်းချခံရပါသေးတယ်။

လိုဝဲရဲ့ စောစောပိုင်း ကဗျာတွေက ဘာသာရေး ဆန်ပါတယ်။ သြဝါဒတွေ၊ တရားဓမ္မတွေ များပါတယ်။ သူ့ကဗျာတွေဟာ နိမိတ်ပုံတွေကို စုပြုံ သုံးလွန်းတယ်။ သုံးတဲ့ နိမိတ်ပုံများကလည်း အမြင်အာရုံမှာ ပေါ်တာထက် စိတ်နဲ့ခံစားလို့သာ ရနိုင်တဲ့ နိမိတ်ပုံတွေ များတယ်။ စက္ခုအာရုံနဲ့ မှန်းကြည့်လို့ မမြင်နိုင်တဲ့ အရာတွေ၊ ဒြပ်မဲ့ စိတ်ခံစားမှုတွေကို အဖွဲ့များတယ်လို့ ဆိုကြပါတယ်။

ရောဘတ်လိုဝဲကို ပါရီ ရီဗျူးအယ်ဒီတာ ဖရက်ဒရစ် ဆိုက်ဒယ်က တွေ့ဆုံမေးမြန်းခန်း လုပ်ပြီး ကဗျာနဲ့ပတ်သက်တဲ့ မေးခွန်းတွေ မေးခဲ့ပါတယ်။ ယခု ဆောင်းပါးဟာ အဲဒီ အမေး၊ အဖြေများကို ဖော်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

မေး ဆရာ ခု ဘာတွေကို ပို့ချနေပါသလဲ။

ဖြေ ကဗျာရေးနည်း သင်တန်းတစ်ခုကို ပို့ချနေပါတယ်။ ဝတ္ထုရှည် ရေးတဲ့ သင်တန်းတစ်ခုလည်း ရှိပါသေးတယ်။ ဝတ္ထုရှည်ရေး သင်တန်းကိုတော့ လက်တွေ့ ဝေဖန်ရေးပညာလို့ အမည်ပေးထားပါတယ်။ အဲဒီသင်တန်းက ကျွန်တော် နှစ်တိုင်း သင်တဲ့ သင်တန်းပါ။ ဒါပေမဲ့ အကြောင်းအရာကတော့ ပြောင်းသွားပါတယ်။ ဒီနှစ်မှာ ရုရှ ဝတ္ထုတို အကြောင်းသင်မယ်။ နောင်နှစ်ကျတော့ ဘော့ဒလဲယားရဲ့ ကဗျာအကြောင်း သင်ချင် သင်မယ်။ နောင်နှစ်မှာ ဝေဖန်ရေးဆရာသစ်များ အကြောင်းကို သင်ချင် သင်မယ်။ ဒါမှမဟုတ်ရင်လည်း ဝတ္ထုအကြောင်းပဲ သင်ချင် သင်မယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော် လုပ်နေတဲ့ ဘာသာရပ်ကို ကောက်သင် လိုက်တာပါပဲ။

မေး လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်အနည်းငယ်အတွင်းမှာ ဆရာ သင်ကြားပို့ချခဲ့တဲ့ ဘာသာရပ်တွေဟာ စာရေးဆရာ တစ်ယောက်အနေနဲ့ ဆရာ့ အတွက်ကော အကျိုးရှိပါသလား။

ဖြေ လူတစ်ယောက်အနေနဲ့တော့ တော်တော်ကို အကျိုးရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော် စာသင်တာက အချိန်ပိုင်းသင်တာ ဖြစ်လေတော့ အချိန်ပြည့် စာသင်တာလို ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးလည်း မကြီးလှဘူး။ တကယ် စာသင်တာမျိုးလို အကျိုးကျေးဇူး အပြည့်အဝတော့လည်း မရဘူးပေါ့။ စာသင်တယ် ဆိုတာက စာရေးတာနဲ့ မတူဘူးလေ။ စာသင်တယ် ဆိုတာ က အမြဲတမ်း အားထုတ်နေရတယ်။ အနည်းနဲ့ အများ ဆိုသလို အားထုတ် နေရတယ်။ ရပ်နေလို့ မရဘူး။ ပြီးတော့ ဆန္ဒစွဲ ကင်းရမယ်။ အလုပ် ကိုယ်နှိုက်ကလည်း ပျော်စရာကောင်းတဲ့ အလုပ်မျိုး ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော် သင်ရတဲ့ သင်တန်းမျိုးကတော့ နှီးနှောဖလှယ်ပွဲ ပုံသဏ္ဍာန်မျိုးတွေ၊ စကားပြောရတဲ့ သင်တန်းမျိုးတွေ။ အဲဒီလို သင်တန်းမျိုးတွေမှာတော့ ကျောင်းသားက တော်ရင် (တော်ကြတာ များပါတယ်) အင်မတန် ပျော် စရာ ကောင်းတယ်။ စာရေး သင်ရာမှာတော့ ဘယ်လောက် ပျော်စရာ ကောင်း၊ မကောင်းကို ကျွန်တော် မသိဘူး။ ကိုယ်ကြိုက်တဲ့ စာအုပ်ကို ဝေဖန်ချက် ရေးမယ်။ မဖတ်ရသေးတဲ့ စာအုပ်ကို ဖတ်မယ်။ ဒါမှမဟုတ်

ကောင်းကောင်း မဖတ်ရသေးတဲ့ စာအုပ်ကို ဖတ်မယ်။ အသံထွက် ဖတ်
မယ်။ ပြီးတော့ အသေးစိတ် ရှင်းပြမယ်။ ဒီလောက်ဆိုရင် တော်တော်
ဟန်ကျသွားပြီ။ အသင်ကနေ အရေးကို ခုန်တက်ရတာက တော်တော်
တော့ ခက်တယ်။

မေး ဒါဖြင့် ပညာရေးလုပ်ငန်းနဲ့ဆိုင်တဲ့ ဘဝဟာ စာရေးဆရာ ပါမောက္ခ
ရဲ့ ထိုးထွင်းဉာဏ် အာရုံခံစားစိတ်ကို အတားအဆီး ဖြစ်စေတယ်
လို့ ဆရာ ဆိုလိုတဲ့သဘောလား။

ဖြေ ဒီမှာ ယေဘုယျ အဖြေကို ပေးဖို့တော့ သိပ်မလွယ်ဘူးလို့ ထင်
တယ်။ ကျွန်တော်တို့ မျိုးဆက်က အကောင်းဆုံး ကဗျာဆရာတွေ
အနက် အားလုံးလောက်ဟာ စာသင်တဲ့ ဆရာတွေချည်းပဲ။ ကျွန်တော်
သိသလောက် စာမသင်တဲ့ ကဗျာဆရာဆိုလို့ အယ်လီဇဘက်ဘစ်ရှော့
တစ်ယောက်ပဲ ရှိမယ် ထင်တယ်။ သူတို့ စာသင်ရတာက တခြားကြောင့်
မဟုတ်ဘူး။ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအရ သင်ရတယ်။ နောက်တစ်ချက်
က တစ်ချိန်လုံး ကဗျာတွေချည်း ရေးမနေနိုင်လို့ သင်ရတာ။ ကိုယ့်ကိုယ်
ကိုယ် ကျယ်ပြန့်အောင်လုပ်ဖို့ သင်ရတယ်။ ဒီလို စာသင်တဲ့အတွက်
သူတို့မှာလည်း အကျိုးအမြတ်ရှိတယ်လို့ ကျွန်တော် ထင်တယ်။ ဒါဖြင့်ရင်
တခြားလုပ်ငန်းတစ်ခု လုပ်ရင်ကော အကျိုးအမြတ် ပိုမရှိနိုင်ဘူးလားလို့
မေးစရာ ရှိတယ်။ ဟုတ်ပါတယ်။ စာသင်ရတာမှာ အန္တရာယ်တစ်ခုတော့
ရှိပါတယ်။ အဲဒါက ဘာလဲဆိုတော့ ကိုယ်လုပ်တဲ့ လုပ်ငန်းနဲ့ သိပ်ပြီး
နီးစပ်လွန်းနေတဲ့ အချက်ပဲ။ ခင်ဗျားဟာ ကဗျာရေး၊ ဝတ္ထုရေး သင်ရာမှာ
ကျွမ်းကျင်မှု ရကောင်း ရှိကောင်းပေမဲ့ ကိုယ်တိုင်ရေးကြည့်တော့ ကောင်း
ချင်မှ ကောင်းမှာ။ စာသင်ရာနဲ့ ဝေဖန်ရေးလုပ်ရာမှာ ပြန်ပြင်လို့ရတယ်။
ကဗျာမှာ စိတ်ကူးတစ်ခုကို ပြန်ပြင်လို့ မရဘူး။ ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို သန္ဓေ
တည်ပေးလိုက်တဲ့ စိတ်ကူး၊ ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ရသမြောက်အောင် လုပ်ပေး
လိုက်တဲ့ စိတ်ကူးဟာ စာပြတာနဲ့ တခြားစီ။ သဘာဝချင်း မတူဘူး။

မေး စာသင်ရတာဟာ ကဗျာတစ်ပုဒ်ရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတွေကို ခွဲခြမ်း
စိတ်ဖြာကြည့်တာ။ ဝတ္ထုရှည်ကြီးတစ်ပုဒ်ရဲ့ ကဏ္ဍတွေကို သုံးသပ်
ကြည့်တာနဲ့ မတူဘူးပေါ့။

ဖြေ ဟုတ်တယ်။ ကဗျာဉာဏ် ကွန်မြူးတာနဲ့ အဲဒီကိစ္စတွေဟာ တခြားစီပဲ။ စာသင်တာဟာ ကဗျာနဲ့ ပိုဝေးသွားစေတယ်။ စာရေးခြင်းဟာ သင်ယူလို့ရတဲ့ အတတ်ပညာတစ်ခု မဟုတ်ဘူးလို့ ကျွန်တော် ထင်တယ်။ အတတ်ပညာဆိုတာ ကျွမ်းကျင်မှုရအောင် လေ့ကျင့်၊ လုပ်ကြည့်။ ပြီးတော့ ဖြစ်သွားတယ်။ စာရေးတာက ဒီလို မဟုတ်ဘူး။ စာရေးတယ်ဆိုတာ နက်ရှိုင်းတဲ့ အာရုံဝင်စားမှုရှိမှ ဖြစ်တာမျိုး၊ ဒါမျိုးကို ရအောင် သင်ပေးလို့ မရဘူး။ စာသင်ရာမှာ အသုံးပြုလို့ရတာမျိုး မဟုတ်ဘူး။ စာမသင်ဘူး ဆိုရင် အဲဒီလို အာရုံဝင်စားမှုမျိုးကိုရဖို့ အခွင့်အရေး အများကြီး ရှိတယ်။ စာသင်ရင် လူမှာ စိုးရိမ်မှု အားကြီးလာတယ်။ သိပ်သတိထားလာတယ်။ ကြောက်လာတယ်။ ဒီလိုဆိုရင် စာမရေးဖြစ်တော့ဘူး။ အဲ ... စာရေးရင် လူက ပိုရဲလာတယ်။

မေး စာသင်ရတာထက် စာရေးရတာက ပိုရဲစေတယ်လို့ ပြောချင်တယ် ပေါ့။

ဖြေ ရဲတယ် ဆိုရာမှာတောင် သိပ်ရဲသေးတာ မဟုတ်ဘူး။ စာသင်တာကြောင့်ချည်း မရဲတာမဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ အလွန် စိတ်ဝင်စားနေကြတဲ့ ဝေဖန်ရေးကို ကြိုက်သည်ဖြစ်စေ၊ မကြိုက်သည်ဖြစ်စေ၊ လက်တွေ့ လုပ်သည်ဖြစ်စေ၊ မလုပ်သည်ဖြစ်စေ ဝေဖန်ရေးက ခေတ်စားနေတယ်။ အဲဒီလိုခေတ်မှာ ကြီးပြင်းလာလို့ မရဲတာ။ စာလုံးတစ်လုံးကို ရေးချလိုက်တော့မယ်ဆိုရင် သုံးခါလောက် ပြန်စဉ်းစားတယ်။ အဲဒီစာလုံးကို ဖြုတ်ဖို့ကိစ္စကျတော့ ဆယ်ကြိမ်လောက် စဉ်းစားတယ်။ ရဲသလား၊ မရဲဘူးလားဆိုတာ အဲဒီအပေါ်မှာ တည်တယ်။ စာလုံးတွေကို ရေးချလိုက်ရင် အဲဒီစာလုံးတွေဟာ တစ်ခုခုကိုတော့ လုပ်ရတော့မယ်။ အဲဒီအခါမှာ ခင်ဗျားသုံးတဲ့ စကားလုံးတွေဟာ ဖန်တစ်ရာ တေနေတဲ့ စကားလုံးတွေ ဖြစ်မနေဖို့ လိုတယ်။ ဒီအခါကျတော့ သတိထားလာရတော့မယ်။ အဲဒီလို စဉ်းစားလိုက်တော့ စာရေးကျဲလာတယ်။

မေး ဆရာကိုယ်တိုင် ဝေဖန်ရေး သိပ်မရေးခဲ့ဘူးလို့ ထင်ပါတယ်။ ဟုတ်ပါသလား။ တစ်ခါမှာတော့ ဂျိုးရတ်မင်လေဟော့ပကင်းရဲ့ ကဗျာတွေကို ဝေဖန်ဖူးတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။

ဖြေ ဟုတ်ပါတယ်။ ကဗျာပေါင်းချုပ် ကျမ်းတချို့ကို ဝေဖန်ဖူးပါတယ်။ တစ်နှစ်ကို ဝေဖန်စာ တစ်ပုဒ်၊ နှစ်ပုဒ်လောက်တော့ ရေးဖြစ်ပါတယ်။

မေး ဟော့ပကင်း ကဗျာ ဝေဖန်တဲ့ ဆရာဝေဖန်ချက်ဟာ တော်တော် ကောင်းတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။

ဖြေ အဲဒီတုန်းက ဝေဖန်ရေးလုပ်ချင်တဲ့စိတ် ပေါ်နေတယ်။ ပြောစရာ လေးလည်း နည်းနည်းရှိနေတယ်။ တစ်ခါတလေမှာ ဒီထက်တောင် ပြောလိုက်ချင်သေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါး ရေးတဲ့အခါမှာ စံချိန်မမီမှာကိုလည်း ကျွန်တော် စိုးရိမ်တယ်လေဗျာ။ ကျွန်တော် ဝေဖန် ရေးကို သည့်ထက် ပိုထက်မြက်စေချင်တယ်။ သည့်ထက်ပိုပြီး တောက်ပ စေချင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ခက်တာက ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေတွေက ဝေဖန်ရေး ဆရာတွေ၊ ကဗျာဆရာ ဝေဖန်ရေးဆရာတွေ ဖြစ်နေတယ်။ ကျွန်တော် အသက် နှစ်ဆယ်လောက် ကဗျာရေးခါစတုန်းက ကဗျာဆရာဖြစ်တဲ့ အလန်တိတ်၊ အဲလိယော့၊ ဘလက်မားနဲ့ ဝင်းတားစ်တို့ဟာ ကျွန်တော့် အဖို့ အသစ်အဆန်းတွေ။ သူတို့ဆောင်းပါးတွေကိုပဲ စောင့်ဖတ်နေရတယ်။ ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါး ကောင်းကောင်းတစ်စောင် ထွက်လာရင် ရသစာပေ တစ်ပုဒ် ထွက်လာသလို ဝမ်းသာနေရတယ်။

မေး ဒီနေ့ ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးတွေကျတော့ ဒီလို မဟုတ်တော့ဘူးလို့ ထင်တယ် ဆရာ။ ဆရာ ဘယ်လို သဘောရပါသလဲ။

ဖြေ ဝေဖန်ရေးဆရာကောင်းတွေကတော့ ရှေးကဆရာတွေပဲ များတာပဲ။ ကျွန်တော်တို့ မျိုးဆက်မှာ အတော်ဆုံး ဝေဖန်ရေးဆရာကတော့ ဂျာရဲလို့ ထင်တာပဲ။ တကယ်တော့ သူလည်း အရင်မျိုးဆက်နဲ့ ဆက်နေ တာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ခုတော့ ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးတွေကို အရင်တုန်းကလောက် ရေးတာ မတွေ့ရတော့ဘူး။

မေး ဆရာက စိန့်မက်ကျောင်းနဲ့ ဟားဗတ်တက္ကသိုလ်တို့မှာ ပညာ သင်လာခဲ့တော့ ကင်ယွန်ကောလိပ်အကြောင်းကို နည်းနည်း မေး ချင်ပါတယ် ဆရာ။ အဲဒီတုန်းက ဆရာရဲ့ အရေးအသားတွေအပေါ်မှာ ဩဇာလွှမ်းမိုးခဲ့တဲ့ ဆရာတွေ၊ အပေါင်းအသင်းတွေရယ်လို့ ရှိခဲ့သလား။ ကျွန်တော် ပြောချင်တာက သူတို့ အရေးအသားနဲ့ ဩဇာလွှမ်းတာမျိုး

mgjoe.com

မဟုတ်ဘဲ လူပုဂ္ဂိုလ်အနေနဲ့ ညွှန်ပြတာမျိုး ရှိသလား ဆိုတာပါ။ ဥပမာ၊ ဘယ်လို စာအုပ်မျိုးတွေကို ဖတ်သင့်တယ် စသဖြင့် အကြံပေးတဲ့သူမျိုး ရှိသလား။

ဖြေ ကျောင်းမှာ အနုပညာနဲ့ ပတ်သက်လို့ ရေးထားတဲ့ စာအုပ်တွေ အများကြီး ထားပေးထားသဗျ။ အဲဒီတုန်းက မိတ်ဆွေတစ်ယောက် ရှိတယ်။ ဖရန်ပိုကားတဲ့။ သူက ပန်းချီဆရာပါ။ ဒါပေမဲ့ ဘယ်တော့မှ ကျကျနန ပန်းချီမဆွဲဘူး။ အဲဒီမှာ ကျွန်တော်တို့ စာအုပ်တွေ ဖတ်ကြ တယ်။ အနုပညာ သမိုင်းကျမ်းတွေ ဖတ်ကြတယ်။ ပြန်ကူးရေးထားတဲ့ ပန်းချီကားတွေကို ကြည့်ကြတယ်။ ဒါဗင်ချီရဲ့ ‘နောက်ဆုံးညစာ’ ပန်းချီ ကားကို ရေပါးစက္ကူနဲ့ လိုက်ရေးပြီး ဆွဲကြတယ်။ ခွန်အားရှိတဲ့ ပုံတွေကို လေ့လာကြတယ်။ စေဇန်းရဲ့ ပန်းချီကို သင်ကြည့်တယ်။ အစုံပေါ့ဗျာ။ ကျွန်တော်က ပန်းချီကို လက်တွေ့တော့ မဆွဲဖူးပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ပန်းချီကို လေ့လာရတာက ကဗျာနဲ့ နီးစပ်လို့ပါ။ ပန်းချီကို လေ့လာရာကနေ ကဗျာ ကိုလည်း လေ့လာဖြစ်သွားတာပါပဲ။ အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော် ဖတ်တဲ့ ကဗျာတွေက အယ်လီဘောက်ဒရူးရဲ့ ကဗျာတွေနဲ့ မော်ဒန်ကဗျာနဲ့ ပတ် သက်တဲ့ စာအုပ်တွေပဲ။ မော်ဒန်ကဗျာတွေထဲမှာ လွတ်လပ်ကာရန် ကဗျာ တွေ ပါတယ်။ လွတ်လပ်ကဗျာကို စပ်ရတာ လွယ်တယ်၊ ရှင်းတယ်လို့ ထင်တယ်။

မေး အဲဒီတုန်းက ဆရာက ဘယ်အတန်းမှာ ရောက်နေပြီလဲ။

ဖြေ နောက်ဆုံးနှစ်ပါ။ ကျွန်တော် တကယ် ဖြစ်ချင်တာက ဘောလုံး သမား ဖြစ်ချင်တာ။ ကစားတော့ ကစားခဲ့ဖူးပါရဲ့။ ဒါပေမဲ့ ထိပ်တန်းအသင်းတွေ ဘာတွေထဲထိတော့ မရောက်ပါဘူး။ ကစားရတာ ပင်ပန်းပေမဲ့ စိတ်ထဲမှာ ကျေနပ်သွားတယ်လေ။ ဒီအတိုင်းပါပဲ။ ကျွန်တော် စာတွေတော့ အများကြီး ဖတ်တာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ရေးတော့ မရေးဖူးသေးဘူး။ စာပေမှာလည်း ကျွန်တော်ဟာ ဒီအတိုင်းပဲ ထင်ပါရဲ့။ ကျွန်တော့်အဖို့ ကံကောင်းသွားတာက ကျွန်တော်တို့ ရှိနေတုန်းမှာ ရစ်ချတ်အဲဘားဟတ် က စာသင်နေတာနဲ့ သွားကြိုနေတယ်။

မေး သူက အဲဒီတုန်းက ဆရာလို ကျောင်းသားပဲလား။

ဖြေ မဟုတ်ဘူးဗျ။ သူက အဲဒီတုန်းက အသက်သုံးဆယ်လောက် ရှိပြီ။ သူ့အတန်းမှာတော့ ကျွန်တော် မတက်ဖူးပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော် သူ့ဆီကို မကြာခဏသွားတယ်။ သူက စာတွေကို ဖတ်ပြတယ်။ ကျွန်တော် တို့နှစ်ယောက် စာအကြောင်း ပေအကြောင်း ဆွေးနွေးကြတယ်။ သူက ပျားရည်နဲ့ သင်းနေတဲ့ ဆေးတံသောက်ဆေးကို သောက်ပြီး ဘော့ဒလဲယားနဲ့ ရှိတ်စပီးယားကို ဖတ်ပြတယ်။ ဟော့ပကင်းကို ဖတ်ပြတယ်။ ပြီးတော့ သူ့ကဗျာတွေကိုလည်း ဖတ်ပြတယ်။ ကျွန်တော်လည်း ကဗျာရေးတယ်။ ကဗျာတွေကတော့ ခပ်ညံ့ညံ့ပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ သူက ကျွန်တော့်ကို အားပေးတယ်။ ထက်သန်တယ်။ အဲဒီအချက်က တော်တော် အရေးကြီးသွားတယ်။ ကျွန်တော် လေးစားပြီး ကိုယ်တိုင် ကဗျာရေးတဲ့လူတစ်ယောက် အနားမှာ ရှိတော့ ပိုကောင်းသွားတယ်။

မေး ဆရာရဲ့ 'အရက်မူးနေသော တံငါသည်' ဆိုတဲ့ ကဗျာဟာ စိန့်မက်ကျောင်းတိုက် မဂ္ဂဇင်းမှာ ပါတယ်လို့ ကြားဖူးတယ်။

ဖြေ မဟုတ်ဘူးဗျ။ ကင်ယွန်ကောလိပ် မဂ္ဂဇင်းမှာ ပါတာ။ အဲဒီတုန်းကတော့ ကျွန်တော့် ကဗျာတွေက ခုနဲ့ မတူဘူးလေ။ အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော်က ဝင်းတားစ်ရဲ့ ကဗျာတွေကို ဖတ်နေတုန်းရယ်။ ဝင်းတားစ်က ဘယ်သူ့ကို စံထားသလဲဆိုတော့ ကဗျာဆရာ ရောဘတ်ဘရစ်ချ်ကို စံထားတယ်။ အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော် စပ်ချင်တဲ့ ကဗျာက သင်္ကေတဝါဒ မပါတဲ့ ဝေးလံတည်ငြိမ်တဲ့ ဂန္ထဝင်ကဗျာမျိုးတွေကို စပ်ချင်တာ။ အဲဒီကဗျာက Four-foot နဲ့ အချီအချ စပ်ထားတဲ့ ကဗျာ။ ကင်ယွန်ကောလိပ် မဂ္ဂဇင်းက ကျွန်တော့်ကဗျာကို တစ်ပုဒ်တည်းထည့်ပေးပြီး နောက် မထည့်တော့ဘူး။ ဒီလို ဂန္ထဝင်ဟန် ကဗျာမျိုးကို နောက်ထပ် မထည့်တော့ဘူးတဲ့။

မေး ဒါဖြင့် ကင်ယွန်မဂ္ဂဇင်းကို တခြားကဗျာတွေ ဆက်ပို့သေးလား။

ဖြေ ပို့ပါတယ်။ ဂန္ထဝင် ဟန်ကဗျာမျိုးတော့ မဟုတ်တော့ဘူးပေါ့ဗျာ။ အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော်က ဟက်ကရိန်း၊ အက်ဒွပ်တောမတ်စ်၊ အလန်တိတ်နဲ့ အင်ပဆွန်တို့ စုပေါင်းထုတ်တဲ့ 'မသေချာမှု ၇ မျိုး' ဆိုတဲ့ ကဗျာစာအုပ်ကို ဖတ်နေတယ်ဗျ။ တော်တော်ခက်တဲ့ ကဗျာတွေဗျာ။ တစ်ပုဒ်ခက်လို့ နောက်တစ်ပုဒ် လွယ်မလား အောက်မေ့တယ်။ အဲဒီအပူဒီ

က သာတောင် ခက်နေသေးတယ်။ ဝေဝါးလိုက်ပုံကလည်း မပြောပါနဲ့ တော့။ ကင်ယွန်မဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာက အဲဒီကဗျာတွေကို တော်တော် သဘောကျတယ်။ ဒါပေမဲ့ မဂ္ဂဇင်းထဲကိုတော့ ထည့်မပေးဘူး။ ခက်ပြီး ဝေဝါးနေလို့တဲ့။

မေး နောက်ဆုံးတော့ ထည့်ပေးလိုက်တယ် မဟုတ်လား။

ဖြေ ဟုတ်တယ်။ ဒါက ကျွန်တော် ဘွဲ့ရပြီး ကျောင်းက ထွက်သွား တော့မှ ထည့်ပေးတာ။ ပထမဆုံး ကဗျာကတော့ ကျွန်တော် အောက်တန်းမှာ ရှိစဉ်ကတည်းက ပါလာတာ။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီနောက်မှာ သုံးနှစ်လောက် ကဗျာတစ်ပုဒ်မှ မပါဘူး။ ‘ပို့လိုက်သည့် ကဗျာများ အနက် တစ်ပုဒ်ကို စိတ်ဝင်စားပါသည်။ နောက်ထပ် ကြိုးစားစေလိုပါသည်’ ဆိုတဲ့ ယဉ်ကျေးသမှု ပြန်စာကလေးတွေပဲ ရတယ်။ အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော် လည်း စိတ်ဓာတ်ကျပြီး ကဗျာမရေးတော့ဘူး။ စွန့်လွှတ်လိုက်တယ် ဆိုပါစို့။ ကျွန်တော့်အဖို့ အကျပ်အတည်းတွေ နေတယ်။ ကျွန်တော် စပ် ချင်နေတဲ့ ကဗျာမျိုး၊ ကျွန်တော် တွေးထားတဲ့ ကဗျာမျိုးက ရှုပ်ထွေးပြီး သိပ်အားထုတ်ရတာမျိုး ဖြစ်တော့ ကဗျာနဲ့ မတူဘဲ ဖြစ်နေတယ်။

မေး ။ ။ ဆရာက ‘လော့ဒ်ဝဲယားရီး၏ ရဲတိုက်’ ဆိုတဲ့ ကဗျာပေါင်းချုပ် မှာ တချို့ကဗျာတွေကို မကြိုက်လို့ဆိုပြီး ချန်ပစ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီကဗျာတွေ နဲ့ ဆရာရဲ့ နောက်ဆုံးထုတ်တဲ့ ကဗျာပေါင်းချုပ်မှာပါတဲ့ ကဗျာတွေက တော်တော်လေးကို ခြားနားနေတယ်။ ဥပမာ-‘မကွဲပြားခြင်း နယ်မြေ’ ဆိုတဲ့ ကဗျာစာအုပ်ထဲက ကဗျာတွေ ဆိုပါတော့။ အဲဒီကဗျာတွေနဲ့ စော စောက ကဗျာတွေဟာ တော်တော် ခြားနားနေတာ မြင်ရတော့ ကျွန်တော် အံ့အားသင့်နေတယ်။

ဖြေ အဲဒီ ကဗျာပေါင်းချုပ်မှာ ကျွန်တော် ရေးခဲ့သမျှ သုံးပုံတစ်ပုံလောက် ကိုပဲ ရွေးထားတာ။ ရွေးထားတာတွေကိုလည်း ကျွန်တော် ပြန်ပြင် ပြီး ရေးသေးတယ်။ ခင်ဗျားက ဘာကြောင့် အံ့ဩရတာလဲ။

(တခြားကြောင့်တော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဆရာ မရွေးဘဲ ချန်ပစ်ထား ခဲ့တဲ့ ကဗျာတွေ အားလုံးဟာ သိပ်ဘာသာရေးဆန်ပြီး သိပ်သင်္ကေတ ဆန်တဲ့ ကဗျာတွေ ဖြစ်လို့ပါ။ နောက် ရွေးထားတဲ့ ကဗျာတွေကတော့

ခွန်အားကောင်းပြီး ဆရာ အရင်တုန်းက မရေးဖူးသေးတဲ့ ကဗျာမျိုးတွေ ဖြစ်နေလို့ပါ။ အလန်တိတ်က ဆရာ ကဗျာစာအုပ်ကို ရေးပေးတဲ့ အမှာ ထဲမှာ ဆရာ ကဗျာထဲမှာ အမျိုးအစား နှစ်မျိုး ရှိတယ်။ တစ်မျိုးက စောစောကပြောခဲ့တဲ့ ဘာသာရေးဆန်တဲ့ ကဗျာ။ နောက်ကဗျာ တစ်မျိုးက တော့ အတွေ့အကြုံလည်း ရင့်ကျက်၊ သမိုင်းသိစိတ်လည်း ရှိတဲ့အတွက် ခွန်အားကောင်းတဲ့ ကဗျာမျိုးဖြစ်တယ်လို့ ရေးသွားပါတယ်။ ဆရာ ရွေး ခဲ့တဲ့ ကဗျာဟာ မရွေးဘဲ ချန်ပစ်ခဲ့တဲ့ ကဗျာတွေထက်လည်း ပိုကောင်း တယ်လို့လည်း ထင်ပါတယ်)

ဟုတ်ပါတယ်။ ရှေးခေတ် ခရစ်ယာန်ဘာသာ ဓမ္မကဗျာတွေကို မှီးထားတဲ့ ကဗျာတွေ အားလုံးကို ကျွန်တော် ကဗျာပေါင်းချုပ်မှာ မရွေးဘဲ ချန်ပစ်ခဲ့ပါတယ်။ ခြောက်သွေ့တဲ့ စိတ္တဇဆန်ဆန် ကဗျာတွေ၊ ရှုပ်ထွေး ကြမ်းရှု နေတယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်တဲ့ ကဗျာတွေကို ကဗျာပေါင်းချုပ်မှာ မထည့်တော့ဘဲ ချန်ပစ်ခဲ့ပါတယ်။ ကဗျာ တော်တော်များများဟာ ဘာသာ ရေးဆန်တဲ့ နိမိတ်ပုံတွေ ပါနေတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီအထဲကမှ ခိုင်မာတယ် လို့ ယူဆရတဲ့ ကဗျာတွေကို ကျွန်တော် ရေးပါတယ်။ ကျွန်တော့် ကဗျာ စာအုပ်မှာ သင်္ကေတနိမိတ်ပုံတွေ နည်းတဲ့ ကဗျာတွေကိုပဲ ရွေးပါတယ်။ ပိုပြီးပျော့ပျောင်းတဲ့ ကဗျာတွေကို ရွေးပါတယ်။ ပထမ အုပ်မှာတုန်းက တော်တော် ရှုပ်ထွေးဝေဝါးတဲ့ ကဗျာတွေ ပါသွားတယ် မဟုတ်လား။

မေး အဲဒီအချိန်လောက်တုန်းက ဆရာ စာဖတ်တာဟာ တော်တော်ကို ကျယ်ပြန့်တယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ အလန်တိတ်ရဲ့ အမှာထဲမှာ ဆရာ ကဗျာထဲက အပိုဒ်တစ်ပိုဒ်ဟာ ဒရေတန်ရဲ့ 'ဗာဂျီးနီးယားသို့ခရီး' ဆိုတဲ့ ကဗျာထဲက အပိုဒ်ကို မှီးထားတယ်လို့ ရေးထားတယ် ထင်ပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက ဒရေတန်ရဲ့ ကဗျာကို ဖတ်ဖို့ တစ်ယောက်ယောက်ကများ ညွှန်းခဲ့တာ ရှိဖူးသလား။

ဖြေ အလန်တိတ်နဲ့ ကျွန်တော် ကဗျာစုစည်းမှုတစ်အုပ် ထုတ်ဖို့ အတူ ရေးခဲ့ကြတာပါ။ အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော်နဲ့ အလန်တိတ်တို့ ဇနီး မောင်နှံ အတူတူနေခဲ့ကြတဲ့ အချိန်ပါ။ သူက အလွန် ကဗျာရေးနိုင်သူပါ။ သူ့မှာ ကဗျာစာအုပ်အတွက် သုံးပုံတစ်ပုံစာလောက် ရွေးပြီးနေပါပြီ။

ကျွန်တော်က ဂျိနသန်အက်ဒွက်ရဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရေးမလို့ ပြင်ဆင်နေ
 တုန်းပါ။ သူက ဝတ္ထုရှည်ကြီးတစ်ပုဒ် ရေးမလို့။ ကျွန်တော်တို့ ဇနီးတွေ
 ကလည်း ဝတ္ထုတွေ ရေးမလို့။ ညနေရောက်ရင် ကျွန်တော်တို့ ဇနီးတွေက
 ဒီနေ့ ကျွန်မတို့ သုံးမျက်နှာလောက် ပြီးတယ်လို့ ပြောတတ်ကြပါတယ်။
 သူတို့က တစ်နေ့တခြား စာရွက်တွေ များလာတယ်။ ကျွန်တော်တို့က
 တစ်မျက်နှာမှ ရေးလို့မပြီးသေးဘူး။ တစ်နေ့မနက်ကျတော့ အလန်တိတ်က
 လေးမျက်နှာ ပြီးသွားတယ်။ ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက် စာကြည့်ခန်းထဲမှာ
 ကန့်လန့်ကာလေး ခြားပြီး ကိုယ့်စားပွဲမှာ ကိုယ်ထိုင်ကြတယ်။ ကျွန်တော်က
 ဂျိနသန်အက်ဒွက်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ စာအုပ်တွေ ရှေ့ချပြီး မှတ်စုတွေ
 ထုတ်နေတယ်။ သူ့အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရေးရတာ ခက်လေတော့ ကျွန်တော်
 နည်းနည်း စိတ်ဓာတ်ကျလာတယ်။ ဒီတင် ကျွန်တော်တို့ နှစ်ယောက်
 စိတ်ကူးရပြီး ကျွန်တော်တို့ နှစ်ယောက် ဂန္ထဝင်ကဗျာတွေကို ရွေးချယ်
 စုစည်းပြီး ထုတ်မယ်လို့ စိတ်ကူးရကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ နှစ်ယောက်
 စလုံးက ရှေးထုံးနဲ့အညီ စပ်ထားတဲ့ ခပ်ခက်ခက် ကဗျာတွေကို သဘောကျ
 တတ်တယ်။ အထူးသဖြင့် ၁၆ ရာစုနဲ့ ၁၇ ရာစုက ကဗျာတွေကို ဖတ်ကြ
 တယ်။ ကဗျာတွေကို အသံထွက်ဖတ်ကြတယ်။ ညနေကျတော့ ဘယ်ကဗျာ
 တွေကို ရွေးမယ်ဆိုပြီး ကတ်ပြား တင်ကြတယ်။ အဲဒီနောက် ကျွန်တော်တို့
 ကဗျာတွေ ရေးကြတယ်။ ဒရေတန်ရဲ့ တမ်းချင်းမျိုးတွေကို ပုံစံယူပြီး
 ရေးမိတယ်လို့ ထင်တာပဲ။ အလန်တိတ်ကတော့ ဒရေတန်ရဲ့ပုံစံကို ယူပြီး
 'လေထဲက ပရိုကွန်ဆယ်များ' ဆိုတဲ့ ကဗျာကို ရေးပါတယ်။ ရှေးဂန္ထဝင်
 ပုံစံမျိုး ပါတယ်လို့ထင်တာပဲ။ ကဗျာတော်တော်များများဟာ ပုံစံကျလွန်း
 တယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ မော်ဒန်ကဗျာဆရာ ပုံစံကျပြီဆိုရင် ရှေး
 က ကဗျာဆရာကြီးတွေထက်တောင် ပုံစံကျအောင် တမင် အားထုတ်လေ့
 ရှိတယ်။ ကွဲပြားအောင်တော့ ကြိုးစားတာပေါ့လေ။ ဥပမာအားဖြင့်
 ရှယ်လီဟာ (terga rima) သုံးကြောင်း ကာရန်တူအဖွဲ့မျိုးကို စပ်ရာမှာ
 တစ်မျက်နှာလုံး စပ်သွားတောင် သူ့ကဗျာဟာ ဖုထစ်မနေဘဲ ပြေချော
 နေအောင် စပ်လေ့ ရှိတယ်။ ဒီနေ့ခေတ်မှာ အဲဒီလို အဖွဲ့အနွဲ့မျိုးနဲ့ လိုက်
 စပ်ရင် သိပ်မလွယ်တော့ဘူး။ ရှုပ်ထွေး ဝေဝါးကုန်တယ်။ ကျွန်တော်နဲ့

အလန်တိတ်တို့ စပ်တဲ့ ကဗျာက ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ပုံစံကျ ကဗျာတွေကို
အဲဒီလို ခက်ခဲတဲ့ ပုံစံမျိုး ပေါ်စေချင်တယ်။ လွယ်လွယ် ကောက်စပ်သွား
တဲ့ ပုံမျိုး မပေါ်စေချင်ဘူး။

Ref: Robert Lowell - An Intervies:

ကဗျာဆရာနှင့် ဝေဝါးသော ပုံရိပ်

(ဒဗလျူ၊ ဘီ၊ ယိတ်စ်ကို ၁၈၆၅ ခုနှစ်၊ ဇွန် ၁၂ ရက်နေ့မှာ ဒဗလင်မြို့၊ ဆင်ဒီမောင့်အရပ်မှာ မွေးတယ်။ ၁၉၃၉ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၈ ရက်နေ့က ပြင်သစ် ရီဗီယားရားမှာ ကွယ်လွန်သွားခဲ့တယ်။ သူ့ရဲ့ ရှည်လျားပြီး စာတွေ အများကြီးရေးခဲ့တဲ့ သက်တမ်းတစ်လျှောက်မှာ ယိတ်စ်ဟာ သဏ္ဍာန်အမျိုးမျိုးနဲ့ နေသွားခဲ့ပါတယ်။ အင်္ဂလိ-အိုင်းရစ် လူငယ် ကဗျာဆရာကလေး၊ ကာရန်ဖွဲ့သူများ ကလပ်ကို တည်ထောင်သူ၊ ရာဇီယာယ် အကြိုခေတ်ရဲ့ အငွေ့အသက်လွမ်းနေတဲ့ ထူးခြားတဲ့ ကဗျာ များကို ရေးခဲ့သူ၊ ရိုစီကရိုစီယန်ဂိုဏ်းလို့ ခေါ်တဲ့ ဂန္ဓာရီပညာရပ်များနဲ့ ပဉ္စလက် ပညာရပ်များကို လေ့လာလိုက်စားတဲ့ သုတေသီ၊ ‘အမြင်အာရုံ’ ဆိုတဲ့ ကဗျာထဲမှာ သင်္ကေတစနစ်ကို ဝိတ္တာရချဲ့ခဲ့သူ၊ ‘ရမ္မက်ပြင်းထန်တဲ့ ဝါကျဖွဲ့စည်းပုံပေါ်မှာ စီးနင်းလိုက်ပါလာတဲ့’ သင်္ကေတကဗျာမျိုးကို စပ်တဲ့ သင်္ကေတဝါဒီ ကဗျာဆရာ၊ အိုင်းရစ် ရှေးဟောင်း ဒဏ္ဍာရီကို ရှာဖွေ စူးစမ်းသူ၊ အိုင်းရစ် ဇာတ်သဘင် (လှုပ်ရှားမှု) ကို ဦးဆောင်သူ၊ အိုင်ယာလန် ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ ထုံးတမ်း ယဉ်ကျေးမှုတို့ကို ပြန်လည် ရှင်သန် လာရေးအတွက် ရှေ့ဆောင်ရှေ့ရွက်ပြုသူ စသည်ဖြင့် သူ ပါဝင်ခဲ့ရတဲ့ ဖြတ်သန်းမှုတွေဟာ စုံလင်လှပါတယ်။ ဖြတ်သန်းမှု အခန်းကဏ္ဍတိုင်းမှာ

ယိတ်စ်ဟာ ဗီရေဂီသူ၊ ပါရမီရှိသူ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ့ရဲ့ ဖြတ်သန်းမှု တစ်ခုတည်းကို ရေးပြရုံနဲ့ များမြောင် ကြီးမားတဲ့ အရည်အချင်းတွေကို ပြည့်စုံအောင် ဖော်ပြနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ အားလုံးကို ခြုံငုံကြည့်မှသာ လျှင် ပေါ်နိုင်ပါလိမ့်မည်)

ကဗျာဆရာဟာ မိမိကိုယ်မိမိ ဖော်ပြရုံနဲ့ ကဗျာကိစ္စ ပြီးတယ်လို့ ယိတ်စ် မယူဆပါဘူး။ ဒါကြောင့် သူက (အိုင်းရစ် ပြဇာတ်ဆရာကြီး) ဆင်းချ်ကို ချီးကျူးရာမှာ 'သူသည် မျိုးရိုးဇာတိနွယ်ကို ရှာဖွေရာတွင် မံသ စက္ခုဖြင့်လည်း မကြည့်၊ အတိတ် သမိုင်းထဲတွင်လည်း မရှာ၊ အနာဂတ်ကိုလည်း မျှော်မကြည့်ဘဲ စိတ်၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန် အတွင်း၌သာ ရှာဖွေခြင်း ပြုပေသည်။ သူ၏ အနုပညာကဲ့သို့ အနုပညာတိုင်း၌ ဝေးလံသော နေရာအထိ ရောက်အောင် ဖြာထွက်သည့် အဖြစ်အပျက်များ၏ အောက်ခြေ ပင်မြစ်များသည် တည်ရှိနေတတ်ပေသည်။ သွန်သင် ဆုံးမခြင်း မပြုသော၊ အော်ဟစ် မြည်တမ်းခြင်း မပြုသော၊ ဆွဲဆောင် ဖြားယောင်းခြင်း မပြုသော၊ အပေါ်စီး မယူသော၊ ဖွင့်ဆိုချက် မပေးသော အရာများသာလျှင် ဆွဲဆောင်နိုင်စွမ်း ရှိပေသည်'လို့ သူက ရေးခဲ့ပါတယ်။

ကဗျာဆရာဟာ ဗျာဒိတ်ပေးသူ မျိုးနွယ်တစ်ဦး ဖြစ်တယ်။ ထာဝရလျှို့ဝှက်နက်နဲမှုတွေရဲ့ အခေါင်အချုပ် ဖြစ်တယ်။ သူ့ရဲ့စိတ်ဟာ အခြေခံအားဖြင့် ဘုံဆန်တယ်။ ကဗျာဆရာဟာ သင်္ကေတတွေကို လူရဲ့ အစစ်အမှန်တွေ စုဝေးရာ 'မှတ်ဉာဏ်တော်'က ထုတ်ယူခြင်း ဖြစ်တယ်။ ကဗျာဆရာဟာ ဘယ်လိုစကားကို ပြောသည်ဖြစ်စေ သူ့စကား (ကဗျာ) ဟာ ခံစားချက်သက်သက်တွေထက် အဆင့်မြင့် ကျော်လွန်သွားသင့်တယ်။ ခံစားချက်သက်သက်ဆိုတာ လောကီအရာကိစ္စ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးရာ ကိစ္စမျှသာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ ခံစားချက်သက်သက်ကို ကျော်လွန်သွားအောင် ပြောနိုင် (ကဗျာဖွဲ့နိုင်) မှသာလျှင် အလေးချိန်စီးပြီး ရမ္မက်ရဲ့ ခိုင်မာသိပ်သည်းမှု သဘောကို ဆောင်လိမ့်မယ်။

ဒါကြောင့်မို့ ကဗျာဟာ ကိုယ်ပိုင် သီးသန့်ဖြစ်မှုရှိတဲ့ ဆောင်ရွက်ချက် တစ်ခု အလုပ်တစ်ခု ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ ဆောင်ရွက်ချက်ထဲမှာ ငြင်းခုံခြင်း၊ သဘောတရား၊ ဉာဏ်ပညာ နက်နဲခြင်း၊ အာရုံစိုက်မိခြင်းစတဲ့ အရာတွေဟာ

ဝိလျံဘလိတ် ပြောသလို 'သူတို့ ရပ်တည်ချက်အတွက် တိုက်နေတဲ့ မကောင်းဆိုးဝါး ကောင်ကလေးတွေ'သာ ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ပကတိ မျက်စိနဲ့ မြင်နိုင်တဲ့ ပြောင်းလဲလှုပ်ရှားနေတဲ့ ဘဝကြီးရဲ့ ဝိပလ္လာသ တွေသာ ဖြစ်တယ်။ ဒီအရာတွေဟာ ကျွန်တော်တို့ စိတ်အခြေအနေကို အကျိုးပြုနိုင်အောင် အသုံးချရမယ့် အရာတွေသာ ဖြစ်တယ်။ ဒီလိုမှ မလုပ်နိုင်ရင် ကျွန်တော်တို့ဟာ ထာဝရ ကာလကြီးထဲမှာ အခန်းကဏ္ဍ မရှိနိုင်ဘူးလို့ ယိတ်စံက ယူဆပါတယ်။ အနုပညာရှင် တစ်ယောက်အဖို့ မျိုးချစ်စိတ်သည်ပင်လျှင် မသန့်စင်တဲ့ ရည်ရွယ်ချက် ဖြစ်နေတယ်။ အစိတ်အပိုင်းကလေးသာဖြစ်တဲ့ ဣန္ဒာရုံ အလှအပ၊ သို့မဟုတ် ခွဲထုတ်လို့ ရတဲ့ စိတ်ကူးတစ်ခု စသည်တို့ကို စိတ်ဝင်စားခြင်းဟာ ကျယ်ပြန့်ကြီးမားတဲ့ အကြောင်းအရာကြီး တစ်ခုကို တစ်ခုတည်းသော အာရုံရပ်အဖြစ် ပုံသွန်း ရာမှာ ကဗျာဆရာကို ခွန်အားမဲ့စေတယ်လို့ ယိတ်စံက ပြောခဲ့ပါတယ်။ သူ့အလိုအရ သူ့ရဲ့ ရှေးဟောင်း ဝတ်ကျောင်းတော်ထဲမှာ (ကဗျာထဲမှာ) ကိုးကွယ်ရာ ဘုရားပလ္လင်သာရှိပြီး ဟောပြောရာ တရားပလ္လင် မရှိဘူးလို့ ဆိုပါတယ်။

အဲဒီတုန်းက အစဉ်အလာဟာ သင်ခန်းစာတွေကို ထုတ်မပေးပါဘူး။ အစဉ်အလာဟာ ရင့်ကျက်မှုတစ်မျိုးသာ ဖြစ်နေပါသေးတယ်။ ယိတ်စံက- 'နေဦးတစ်ရက်က ကျွန်တော်တို့ ခံစားရတဲ့ ပျော်ရွှင်မှုထဲမှာ ကျွန် တော်တို့ရဲ့ ကိုယ်ပိုင်ခံစားချက်နဲ့အတူ ဝီလာမေဒီ လောရစ်ဆီက ရတဲ့ ချော်ဇာရဲ့ ခံစားချက်မျိုး ရောနေပါတယ်။ ဝီလာမေဟာလည်း ဒီခံစားချက် ကို ပရီးဗင့်စ်ရဲ့ ကဗျာထဲက ရခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ပူပြင်းတဲ့ ကျွန်တော်တို့ မေလတွေကို မွန်းတည့်ချိန် နေမင်းတွေကြောင့် ရင့်မှည့်သွားတဲ့ စိတ်အားထက်သန်မှုတွေနဲ့ ကျင်းပပါတယ်။ ကျွန်တော် တို့ရဲ့ အနုပညာဟာ ကိုးကွယ်ဝတ်ပြုမှုထဲမှာ မိမိရဲ့ပုံရိပ်ကို သွားတွေ့ပါ တယ်။ အဲဒီ ကိုးကွယ်ဝတ်ပြုမှုဟာ ဘေးအန္တရာယ်တွေ၊ ဝိညာဉ်တွေ၊ နတ်တွေက ကိုယ်လုံးတီးနေကြတဲ့ လူရိုင်းတွေကို သင်ကြားပေးလိုက်တဲ့ လူရိုင်းအခမ်းအနား၊ အဆောင်အယောင်တွေထဲက ဆင်းသက်လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ပုံရိပ်ဟောင်းများ၊ ခံစားချက်ဟောင်းများဟာ ဝိညာဉ်သစ်ရဲ့

ယုံကြည်မှုနဲ့ ရမ္မက်စောကြောင့် (ဟိန်း ပြောပြတဲ့ နတ်ဘုရားများလို) အိပ်ပျော်ရာက နိုးလာပြီး ရှင်သန် ထမြောက်လာခဲ့ကြပါတယ်။ အဲဒီလို ပုံရိပ်မျိုး၊ အဲဒီလို ခံစားချက်မျိုးသာလျှင် ထူးခြားပြောင်မြောင်တဲ့ အနုပညာ လက်ရာများ ဖြစ်တယ်လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ ယိတ်စ်ရဲ့ မဟာအလင်္ကာ ဟာ အဲဒီရေခဲမြေခဲက ပေါ်ထွက်လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

၁။ မူလအခြေခံတရား

ကဗျာဆရာတစ်ယောက်ဟာ သူ့ရဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဘဝကိုသာ အမြဲ ရေးတယ်။ သူ့ရဲ့ အကောင်းဆုံး ကဗျာဟာ ဘဝရဲ့ ကြေကွဲစရာတွေထဲက ပေါ်ထွက်လာတာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီကြေကွဲစရာဟာ နောင်တ သံဝေဂ ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ ရှုံးနိမ့်သွားတဲ့ အချစ် ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ ဒါမှမဟုတ် သူ့ အထီးကျန်မှု ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ သူဟာ မနက် လက်ဖက်ရည်ဝိုင်းမှာ ပြောသလို ဘယ်တော့မှ တိုက်ရိုက်ကြီး မပြောဘူး။ ကဗျာမှာ အမြဲတမ်း ဝေဝါးနေတဲ့ ပုံရိပ်တွေ ရှိတယ်။ ဒန်တီနဲ့ မိလ်တန်တို့မှာ ရှေးဟောင်း ဒဏ္ဍာရီတွေရှိတယ်။ ရှိတ်စပီးယားမှာ အင်္ဂလိပ် ရာဇဝင်ထဲက ရာဇဝင် ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ရှိတယ်။ ဒါမှမဟုတ် အစဉ်အလာ ပုံပြင်ဟောင်းတွေ ရှိတယ်။

ကဗျာဆရာဟာ ဘယ်အရာကမှ အရောင်ရိုက်ခတ်ခြင်း မခံရဘူး ဆိုသည့်တိုင်...

ရာလေးလို ဘုရင်ဧကရာဇ်ကိုတောင် အလိမ်အညာလို့ စွပ်စွဲသည့် တိုင် ...

ရှယ်လီလို 'ကမ္ဘာမြေကြီးရဲ့ ဖိစီးမှုမှအပ ဘာကိုမျှ မမှု'လို့ ဆို သည့်တိုင် ...

ဘိုင်ရွန်လို 'ဝိညာဉ်က ရင်ကို လှိုက်စား' သည့်တိုင် ...

ကဗျာဆရာဟာ မနက် လက်ဖက်ရည်ဝိုင်းမှာ ဝင်ထိုင်တဲ့ မတော် တဆ ဖြစ်မှုတွေ၊ အဆက်အစပ် မရှိတာတွေကို စုစည်း ထုပ်ပိုးထားတဲ့ အထုပ်တစ်ထုပ် မဟုတ်ဘူး။ ကဗျာဆရာဟာ စိတ်ကူးတစ်ခုအဖြစ် အသစ်မွေးလာသူ ဖြစ်တယ်။ ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ၊ ပြည့်စုံမှုရှိရှိနဲ့ အသစ် မွေးလာသူ ဖြစ်တယ်။ ဝတ္ထုရေးဆရာ တစ်ယောက်ကတော့ သူ့ရဲ့

မတော်တဆဖြစ်မှု၊ သူ့ရဲ့ အဆက်အစပ်မရှိမှုကို ရေးကောင်း ရေးမယ်။
 ကဗျာဆရာကတော့ မရေးဘူး။ ကဗျာဆရာဟာ လူထက် ပုံစံတစ်ခုဖြစ်ပြီး
 ပုံစံတစ်ခုထက် ရမ္မက်ဇောတစ်ခု ဖြစ်တယ်။ သူဟာ လီယာမင်းကြီး
 ဖြစ်တယ်။ သူဟာ ရိုမီယို ဖြစ်တယ်။ သူဟာ အုတ်ဒီပ ဖြစ်တယ်။ သူဟာ
 တီရေသူ ဖြစ်တယ်။ သူဟာ ပြဇာတ်တစ်ပုဒ်ထဲက အပြင်ကို လှမ်းထွက်
 လာခဲ့တယ်။ သူ ချစ်တဲ့ မိန်းမသည်ပင် ရီဇာလင်လို မိန်းမ၊ ကလီယို
 ပက်ထရာလို မိန်းမ ဖြစ်တယ်။ 'မိန်းမယုတ်' ကို သူ မချစ်ဘူး။ ကဗျာဆရာ
 ဟာ သူ့ကိုယ်တိုင် ဝေဝါးတဲ့ ပုံရိပ်ရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်တယ်။
 ကျွန်တော်တို့ဟာ ကဗျာဆရာကို မြတ်နိုးတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့
 (သူ့ကြောင့်) သဘာဝကြီးဟာ နားလည်နိုင်တဲ့အရာ ဖြစ်လာလို့ပဲ။ ဒီနည်း
 အားဖြင့် သဘာဝကြီးဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဖန်တီးမှုစွမ်းအားရဲ့ အစိတ်
 အပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်လာလို့ပဲ။ 'စိတ်သည် အတ္တ၏ အလင်းရောင်ထဲတွင်
 ပျောက်ကွယ် နစ်မြုပ်သွားပေ၏' လို့ ပရသူ့ဏ ဥပနိသျှကျမ်းက ဆိုတယ်။
 'ပညာရှိသူသည် သေသောသူနှင့် ရှင်သောသူတို့ကို အတ္တ အတွင်း၌
 ရှာဖွေခြင်းပြုကာ ကမ္ဘာလောကကြီးက ပေးအပ်ခြင်း မပြုနိုင်သော အရာ
 ကို ရပေ၏' လို့ ဆန္ဒောဂယ ဥပနိသျှကျမ်းက ဆိုတယ်။

ကမ္ဘာကြီးဟာ ဘာကိုမှ လုပ်ပေးခြင်းမရှိတဲ့အတွက် ဘာကိုမှ
 မသိဘူး။ ကျွန်တော်တို့ကတော့ အရာရာကို လုပ်ပေးခဲ့တဲ့အတွက် အရာရာ
 ကို သိတယ်။

ကျွန်တော့် ကဗျာရဲ့အကြောင်းအရာ

ကျွန်တော့်ကဗျာရဲ့ ဆိုလိုရင်း အကြောင်းအရာ (သဲမ်း) ကို တွေ့တာကတော့ ဖိန်းနီးယန်း လွတ်လပ်ရေးလှုပ်ရှားမှုရဲ့ ခေါင်းဆောင် 'ဂျွန်အိုလီယာရီ' ဆီက တွေ့ရတာတွေပါ။ သူ့ရဲ့ လှပတဲ့ဦးခေါင်း၊ သူ့ရဲ့ ပညာနဲ့စပ်မှု၊ သူ့ရဲ့ မာန၊ သူ့ရဲ့ ရိုးသားမှု၊ ဈေးဆိုင်ကလေးတွေနဲ့ ယာတောတွေကြားက ပေါက်ဖွား ကြီးပြင်းလာခဲ့ရတဲ့ သူ့ရဲ့ မင်းစိုးရာဇာ ဆန်တဲ့ စိတ်ကူး အိပ်မက်တွေဟာ လူငယ်ကလေးတွေကို သူ့အနားမှာ ဝန်းရံအောင် လုပ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော့်အသက် ၁၈ နှစ်၊ ၁၉ နှစ်လောက် ရှိနေပြီ။ ရှေးခေတ် ပြဇာတ်တွေဖြစ်တဲ့ 'နတ်သမီးဧကရီ'တို့၊ 'ဝမ်းနည်းကြေကွဲ နေတဲ့ သိုးကျောင်းသား'တို့ကို ဖတ်ပြီး အားကျလို့ ကျေးလက်နောက်ခံ ပြဇာတ်တစ်ပုဒ်ကို ရေးပြီးနေပြီ။ ရှယ်လီရဲ့ 'ပရိုမီးသီးယပ်စ် လွတ်လပ်ပြီ' ရဲ့ ဩဇာအောက်မှာ ပြဇာတ်နှစ်ပုဒ် ရေးပြီးနေပြီ။ တစ်ပုဒ်က ကော့ကေး ဆပ်စ်တောင်တန်း နောက်ခံ။ နောက်တစ်ပုဒ်က လပေါ်က ချိုင့်ဝှမ်းကြီးတွေ ထဲမှာ နောက်ခံထားတယ်။ အဲဒီပြဇာတ်တွေဟာ သိပ်သရုပ်မပီပြင်ဘူး။ စလယ်ဆုံး သိပ်မညီညွတ်ဘူးဆိုတာ ကျွန်တော် သိပါတယ်။ ဒီတုန်းမှာ 'ဂျွန်အိုလီယာရီ'က 'တောမတ်စ်ဒေးဗစ်' ရဲ့ ကဗျာစာအုပ်တစ်အုပ် ပေးပြီး

အဖတ်ခိုင်းတယ်။ ကဗျာက သိပ်တော့ မကောင်းဘူးတဲ့။ ဒါပေမဲ့ သူ
 ငယ်ငယ်မှာ သူ့ဘဝကို ပြောင်းလဲသွားအောင် လုပ်ပေးလိုက်တဲ့ ကဗျာ
 တစ်အုပ်ပဲတဲ့။ ပြီးတော့ ဒေးဗစ်ရဲ့ အပေါင်းအသင်း ကဗျာဆရာတွေ
 အကြောင်းကိုလည်း ပြောပြတယ်။ သူတို့ကဗျာတွေ၊ စာအုပ်တွေကိုလည်း
 ကျွန်တော့်ကို ငှားသေးတယ် ထင်တယ်။ ‘နေရှင်း’ သတင်းစာကိုလည်း
 အဖတ်ခိုင်းတယ်။ သူတို့ ကဗျာတွေက ခပ်ညံ့ညံ့တွေဆိုတာ အိုလီယာရီ
 ထက်တောင် ကျွန်တော် ပိုပြီး မြင်လာတယ်။ ကျွန်တော်က စိတ်ကူးယဉ်
 (ရိုမန်တစ်) စာပေတွေမှအပ တခြား ဘာကိုမှ ဖတ်တာ မဟုတ်ဘူး။ ၁၈
 ရာစုက ကျမ်းဆန်ဆန် စာတွေကိုလည်း မုန်းတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီကဗျာတွေ
 ထဲမှာ ကျွန်တော် နှစ်သက်ခဲ့၊ နှစ်သက်ဆဲဖြစ်တဲ့ အရည်အချင်းတစ်ခု
 တော့ ရှိတယ်။ သူတို့ဟာ တကွဲတပြားစီ ဖြစ်နေကြတဲ့ တစ်ဦးချင်း
 ပုဂ္ဂိုလ်တွေ မဟုတ်ဘူး။ သူတို့ဟာ လူထုတစ်ခုကနေ တခြားလူထု တစ်ခု
 ကို စကားပြောနေတာ၊ စကားပြောဖို့ ကြိုးစားနေတာ။ ကျွန်တော်ဟာ
 ခေတ်ပေါ် စာပေတွေကိုချည်း ဖတ်နေလို့ မဖြစ်ဘူးဆိုတာ ကျွန်တော်
 သိလာတယ်။ ခုခေတ်မှာလည်း လူငယ်ကလေးတွေ တော်တော်များများ
 သိကြပါတယ်လေ။ ‘ဂျိုနသန်ဆွစ်’ က ခေတ်ပေါ်စာပေကို ပင့်ကူ တစ်
 ကောင်ရဲ့ အူတွေနဲ့ ရက်လုပ်ထားတဲ့ ပင့်ကူအိမ်နဲ့ နှိုင်းယှဉ်သွားဖူးတယ်။
 ကျွန်တော်က ရှုမြင်ချက်တွေကို ဖော်ပြတဲ့ ကဗျာမျိုးကို အရင်တုန်းက
 လည်း မုန်းခဲ့တယ်။ ခုလည်း ပိုပြီး မုန်းလာတယ်။ ကျွန်တော့်ရဲ့ မသိ
 နားမလည်မှုဟာ ခွင့်ပြုမယ်ဆိုရင် ကျွန်တော် ‘ဟိုးမား’ ရဲ့ ကဗျာတွေဆီ
 ကို ပြန်သွားချင်တယ်။ သူ့ထမင်းပွဲမှာ စားတဲ့ အစားတွေဆီကို ပြန်သွား
 ချင်တယ်။ အရင်တုန်းက လူတွေ ငိုခဲ့ကြသလို ကျွန်တော် ငိုချင်လာတယ်။
 အရင်တုန်းက လူတွေ ရယ်ခဲ့သလို ကျွန်တော် ရယ်ချင်တယ်။ နုပျိုတဲ့
 အိုင်ယာလန်ပြည်ရဲ့ ကဗျာဆရာတွေဟာ နိုင်ငံရေး သက်သက်ကိုသာ
 မရေးတဲ့ အချိန်မျိုးမှာ တူညီတဲ့ လိုအင်ဆန္ဒ တစ်ခုတည်းပဲ ရှိတယ်။ ဒါ
 သာမန်အိုင်ယာလန်ပြည်သူလူထုနဲ့ သူတို့ရဲ့ ဘာသာစကားဟာ တစ်သက်
 လုံး သုတေသန လုပ်နေရမယ့် အလုပ်မျိုးဖြစ်တယ်လို့ ဆိုတဲ့ အချက်။
 အဲဒီ ဘာသာစကားကို ရှာဖွေတွေ့ရှိလာရင် အများက အသိအမှတ် မပြု

ဘူးဆိုတဲ့ အချက်ကို သူတို့ မသိကြဘူး။ ဒီတုန်းက အိုင်ယာလန် စာဆိုကြီး 'စတင်းဒစ်အိုဂရာဒီ' နဲ့ အိုင်းရစ်ဒဏ္ဍာရီတွေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ သူ့ရဲ့ အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုချက်တွေအကြောင်း ကျွန်တော့်ကို တစ်ယောက်က ပြောပြတယ်။ 'အိုလီယာရီ' မဟုတ်ဘူး။ 'အိုလီယာရီ' က ကျွန်တော့်ကို 'အိုကာရီ' ဆီကို လွှတ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ့ရဲ့ စီစဉ်တကျလည်း မရှိ၊ အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုချက်လည်း မပါတဲ့ သမိုင်းအကြောင်းအရာတွေက ကျွန်တော့်ရဲ့ ပျင်းရိတဲ့ လူငယ်စိတ်ကို အနိုင်ရသွားတယ်။

'နေ့ရှင်း' သတင်းစာ မထုတ်ဝေခင် မျိုးဆက် တစ်ဆက်လောက် တုန်းက ဘုရင့်အိုင်းရစ် အကယ်ဒမီက ရှေးဟောင်း အိုင်းရစ်စာပေကို စတင် လေ့လာစပြုနေပြီ။ အဲဒီလေ့လာမှုကို ပါလီမန်စနစ်ကို ထူထောင်ပေးခဲ့တဲ့ ပရီတက်စတင့် ဘာသာဝင် မင်းစိုးရာဇာတွေက အားပေးထောက်ခံခဲ့ကြတယ်။ နေ့ရှင်း သတင်းစာနဲ့ သူတို့ရဲ့ ဂိုဏ်းကို လွတ်လပ်သော အိုင်ယာလန် ထူထောင်မယ့် ကက်သလစ်ဘာသာဝင် လူလတ်တန်းစားတွေက ထောက်ခံ အားပေးခဲ့ကြသလိုပေါ့။ အကယ်ဒမီက အိုင်းရစ် ရှေးဟောင်းစာပေ သုတေသနအတွက် လိုအပ်တဲ့ ငွေကြေးကို ရက်ရက်ရောရော ထောက်ပံ့ဖို့ အင်္ဂလိပ်အစိုးရကို မေတ္တာရပ်ခံခဲ့တယ်။ ကြီးကျယ်တဲ့ ပညာရှင်ကြီးတစ်ဦးဖြစ်တဲ့ 'အိုဒိုနိုဗန်' အပါအဝင် ပညာရှင် အများအပြားကို ကျေးလက်မှာ တစ်ရွာပြီးတစ်ရွာ လွှတ်ပြီး ရွာနာမည်ကို စာရင်းကောက်ခိုင်းတယ်။ သူတို့ရဲ့ ဒဏ္ဍာရီ သမိုင်းအကြောင်းတွေကို မှတ်တမ်းတင်ခိုင်းတယ်။ ဒီလို သုတေသန လုပ်တာဟာ အချိန်မီပဲလို့ ထင်တယ်။ အဲဒီတုန်းက လူတွေရဲ့ မှတ်ဉာဏ်ကလည်း လတ်လတ်ဆတ်ဆတ်ပဲ ရှိနေသေးတယ်။ သွားရောက်စုဆောင်းတဲ့ ပညာရှင်တွေကိုယ်တိုင်လည်း ဘန်းရီး (အိုင်ယာလန်တွင် အိမ်တစ်အိမ်မှ လူတစ်ယောက် သေခါနီးမှာ လာပြီး ငိုကြွေး ခြောက်လှန့်တဲ့ နာနာဘာဝ) ကို တွေ့ခဲ့ဖူးကောင်း တွေ့ခဲ့ဖူးကြမှာပဲ။ ဘုရင့် အိုင်းရစ် အကယ်ဒမီနဲ့ သူ့ဂိုဏ်းသားတွေကလည်း ရုပ်တု ကိုးကွယ်သူကိုရော ခရစ်ယာန် ဘာသာဝင်တွေကိုရော အားတက်သရော ဆီးကြိုခဲ့တယ်။ မျှော်စင်ဝိုင်းကြီးဟာ ပါသျှန်း မီးကိုးကွယ်မှုကို အထိမ်းအမှတ်ပြု တည်ဆောက်ထားတာလို့ ယူဆခဲ့ကြတယ်။

လူတွေကလည်း သိပ်ဘာသာရေး အယူမသီးကြတော့ဘူး။ ကက်သလစ် ဘာသာဝင်တွေကို ချေမှုန်းပြီးပြီ။ ပြားပြားဝပ်နေကြပြီ။ အိုင်ယာလန် သာသနာဂိုဏ်းရဲ့ နာယက ဆရာတော်တစ်ပါးဖြစ်တဲ့ ကျွန်တော့် ဘိုးလေး တစ်ယောက်ဆိုရင် (အဲဒီဘိုးလေးရဲ့ပုံတူ ကျွန်တော့် အိပ်ခန်းထဲမှာ ချိတ် ထားတယ်။ ဘယ်သူ ဆွဲတာလဲတော့ မမှတ်မိတော့ဘူး) မကြာခဏ ကြွားလေ့ ရှိတယ်။ သူ မဖြေနိုင်တဲ့ (ဘာသာရေးဆိုင်ရာ မေးခွန်းကို ဘယ်သူမှ မမေးရဲဘူးတဲ့။ မေးရင် ဓမ္မဂိုဏ်းသင့်တယ်လို့ ယူဆကြလို့တဲ့။ အဲဒီလို ပညာရှင်တွေ ကျေးရွာတွေမှာ လိုက်လံ သုတေသနလုပ်ပြီး ဘာ ကျမ်းရယ်လို့မှ မထွက်လာတော့ အင်္ဂလိပ်အစိုးရကလည်း အထောက်အပံ့ ကို ရပ်စဲပစ်လိုက်တယ်။ ရွာတွေဆင်းပြီး အင်္ဂလိပ်ဆန့်ကျင်ရေး တရားတွေ ဟောနေသလား၊ မျိုးချစ်စိတ်ထကြွဖို့ အကြောင်းတွေ ဟောနေသလား ဆိုပြီး စိုးရိမ်လာတယ်။ ဒီအကြောင်းနဲ့ ပတ်သက်လို့ ပညာရှင်အချင်းချင်း အပြန်ပြန် အလှန်လှန် ပေးတဲ့ လက်ရေးစာမူတွေ အများကြီးရှိတယ်။

ခေတ်သစ် အိုင်းရစ်စာပေ ပေါ်ထွန်းရာမှာ 'အိုဂရာဒီ' ရဲ့ ဩဇာဟာ တော်တော်ကြီးပါတယ်။ သူက အိုင်းရစ်လူမျိုးရဲ့ ဇာတိမာန်နဲ့ပတ်သက်လို့ တော်တော်လွန်လွန်ကျူးကျူး ပြောခဲ့တာတွေ ရှိတယ်။ တချို့ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ ကိုယ်တိုင်တောင် အားလုံး လက်မခံနိုင်ဘူး။ ဥပမာ၊ သူက 'ဆလိနာမွန်' တောင်ထိပ်ဟာ 'အိုလံပစ်' တောင်ထိပ်ထက် နာမည်ကျော် တဲ့ နေ့တစ်နေ့ကို ရောက်လာလိမ့်မယ်တဲ့။ ဒါပေမဲ့ သူဟာ ကျွန်တော်တို့ နားလည်နေတဲ့ အမျိုးသားရေးဝါဒီမျိုး မဟုတ်ဘူး။ သူက ပြောတဲ့ စကား အတိုင်း ပြောရရင် ပါလီမန်ကို ပုန်ကန်နေတဲ့သူ၊ ဘုရင်ကို ပုန်ကန်ဖိဆန် တာ မဟုတ်ဘူး။ သူ့ရဲ့ ဝမ်းကွဲညီအစ်ကိုဖြစ်တဲ့ ပညာရှင် 'ဟေးစ်အိုဂရာဒီ' ကတော့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ နိုင်ငံရေးမပါတဲ့ အိုင်းရစ် စာပေအသင်းကို မဝင်ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ အဖွဲ့ဟာ 'ဖိန်းနီယန်း' အဖွဲ့လို့ ပြောတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ ကြွားတာ တစ်ခုတော့ ရှိတယ်။ သူဟာ အင်္ဂလန်မှာ အနှစ် လေးဆယ် နေခဲ့ပြီတဲ့။ ဒါပေမဲ့ သူ့မှာ အင်္ဂလိပ် မိတ်ဆွေဆိုလို့ တစ်ယောက် မှ မရှိဖူးဘူးတဲ့။ သူက ဗြိတိသျှပြတိုက်မှာ အလုပ်လုပ်တယ်။ သူတို့ ဂဲလစ် ဒဏ္ဍာရီစာရင်းတွေ ပြုစုနေတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အိုင်းရစ် ရှေးဟောင်း

မော်ကွန်း ပုံပြင်တွေကို ဆယ့်ရှစ်ရာစုနှစ် စိတ်အားထက်သန်မှုမျိုးနဲ့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာကို ပြန်နေတယ်။ သူ့ မော်ကွန်း ပုံပြင်တွေထဲက သူ့ရဲ့ ကောင်း မယ်တွေက 'နှလုံးကွဲအက်'တာတို့၊ သူ့သူ့ရဲ့ကောင်းက 'ကျော်ကြားမှု တောင်ထိပ်ကို တက်တာ'တို့၊ 'လှံဖျားကို လှုပ်ခါယမ်း' တာတို့။ နောက်မှာ 'လှေတွေက မဟာသမုဒ္ဒရာရဲ့ ထိပ်ဖျားမှာ' ဆိုတဲ့ အသုံးအနှုန်းမျိုး တွေကို သုံးခဲ့တာပေါ့။ အိုဂရာဒီ ညီအစ်ကို နှစ်ယောက်စလုံးကပဲ သူတို့ ဟာ ရှေးခေတ် အိုင်းရစ် မြေရှင် မှူးမတ်လူတန်းစားက ဆင်းသက်လာ တာလို့ ယူဆကြတယ်။ နှစ်ဦးစလုံး (အထူးသဖြင့် 'စတင်းဒစ် အိုဂရာဒီ') ကပဲ အင်္ဂလန်ဟာ ရှေးအစဉ်အလာက ရွှေ့လျားပြီး ဒီမိုကရက်တစ် အစဉ် အလာတွေ ထွန်းကားလာတဲ့အတွက် မိမိတို့ အင်္ဂလို-အိုင်းရစ် မျိုးနွယ်ရဲ့ အစဉ်အလာကို သစ္စာဖောက်သွားပြီလို့ ယူဆတယ်။ အဲဒီအစုထဲက လေဒီ 'ဂရီဂိုရီ' ရဲ့ 'ထာဝရဘုရားနှင့် စစ်သည်များ' တို့၊ ဘာတို့ဆိုတဲ့ ကဗျာတွေ မှာ သူ့ရဲ့ကောင်းဘွဲ့ ရေးခဲ့ကြတယ်။ ဝေလနယ်က လေဒီ 'ရှားလော့ဂတ်စ်' က ဝေလ သူ့ရဲ့ကောင်းတွေအကြောင်းကို မော်ကွန်းလင်္ကာကြီးတွေ ရေးခဲ့ ကြသလိုပေါ့။ 'စတင်းဒစ် အိုဂရာဒီ'ကတော့ သူတို့ထက် ခေတ်သစ် စိတ်ဓာတ် ရှိတယ်။ သူ့ရေးဟန်က သူ့အရှေ့ အနှစ်လေးဆယ်လောက်က ပေါ်ခဲ့တဲ့ 'ဂျွန်မစ်ရှ်' ရဲ့ ရေးဟန်လို 'ကာလိုင်း' ရဲ့ ဟန်မျိုး၊ သူ့ရေးဟန် က သူ့ဇာတိချက်မြုပ် နေရာတစ်ဝိုက်မှာ ပြောဆို သုံးစွဲနေကြတဲ့ အင်္ဂလို- အိုင်းရစ်ဒေသ စကားပေါ်မှာ မှီထားတာ။ အဲဒီ ဒေသစကားတွေက 'ကျူး ဒါး' ခေတ် ဝေါဟာရတွေ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ပါပြီး တော်တော်ပီပြင်တဲ့ စကား။ ဝါကျဖွဲ့ပုံမျိုးတွေကလည်း 'ဂဲလစ်ဘာသာ' နဲ့ တွေးတဲ့ လူတွေ ပြောတဲ့ ဝါကျဖွဲ့ပုံမျိုးတွေ။ ကျွန်တော် ငယ်ငယ်တုန်းက 'ဆလီဂို' ကျေး လက် အိမ်ကလေးတွေမှာရော၊ 'ရောဆက်' အငူစွန်းက ပဲနင်းတွေဆီကရော တစ္ဆေပုံပြင်တွေ မကြာခဏ ကြားရလေ့ ရှိတယ်။ လောလောလတ်လတ် သေသွားတဲ့လူတွေ တစ္ဆေဖြစ်သွားတဲ့ အကြောင်းတွေ။ သမိုင်းထဲ၊ ဒဏ္ဍာ ရီထဲမှာ ရှိခဲ့တဲ့လူတွေ တစ္ဆေဖြစ်သွားတဲ့ အကြောင်းတွေ။ ပင်လယ်ကွေ့ နားက တောင်ထိပ်ပေါ်မှာရှိတဲ့ ကျောက်တိုင်အထိမ်းအမှတ်ကလေး စိုက် ထားတဲ့ မေရီမိဖုရားရဲ့ တစ္ဆေအကြောင်း စတာတွေပေါ့။ နောက်တော့